

Van de bestuurstafel

Terugkijken op een bewogen jaar 2024 in de geschiedenis van onze ChristenUnie in Fryslân? Dat lijkt een onmogelijke opgave maar dat is het niet. Hoewel we als provinciaal bestuur letterlijk en figuurlijk een 'jas' hebben uitgedaan, er intern veel onrust is geweest: toch mogen we 2024 kenmerken als een jaar waarin dankbaarheid overheerst.

We zien hoe Matthijs de Vries zich enorm inzet als gedeputeerde voor de provinciale belangen van Fryslân.

En daarnaast: hoeveel werk er wordt verzet in de Provinciale Staten en Wetterskip Fryslân. Hoe onze christelijke normen en waarden, van achter een bureau of praktisch in werkbezoeken wordt vertaald in bruikbare politieke kaders. Onze fracties zijn er dagelijks mee bezig. Ondersteund door enthousiaste en gedreven mensen als Egbert Berenst, Petra Ellens, Meine Jansma, Douwe van Oosten en Thomas Hoekstra.

En uiteraard hopen we in 2025 met een voltallig provinciaal bestjoer hier verder

inhoud aan te kunnen geven. Met ruimte voor verdieping en ontmoeting.

Het jaar 2025: wat zal het ons brengen? Die vraag mogen we beantwoorden in geloof, hoop en vertrouwen. Wetend dat God, onze Hemelse Vader ons ook dit jaar alle dingen, niet bij toeval, maar uit Zijn vaderhand ons ten deel zal laten vallen. Dat vraagt naast inzet en doorzettingsvermogen vooral ons gebed om Gods leiding en nabijheid.

Arjan Zwart

Politiek secretaris Provinciaal Unie bestuur ChristenUnie Fryslân

Colofon:

Vormgeving en drukwerk: Stavast Creatie Drachten

Redactie: Thomas Hoekstra

E-mail: christenunie@fryslan.frl

Tel: 058 292 5801

Wilt u op de hoogte blijven van de activiteiten van de fractie? Abonneer u dan op onze digitale nieuwsflits die elke maand verschijnt.

Even voorstellen

Thomas Hoekstra
Beleidsmedewerker

Mijn naam is Thomas Hoekstra, 25 jaar, uit Augsbuurt, woonachtig in Groningen. Vanaf februari '24 versterk ik de Provinciale Statenfractie van de ChristenUnie als beleidsmedewerker. In 2023 ben ik afgestudeerd als historicus, met een bestuurskundige master. Op historisch vlak interesseer ik me vooral in middeleeuwse christelijke filosofie, terwijl ik me op bestuurskundig vlak interesseer voor het praktisch maken van Bijbelse ideeën. Verder heb ik een hart voor christelijke politiek, waarbij me in Fryslân vooral de natuur en het landelijk gebied aanspreken. Afgelopen jaar heb ik al veel mogen leren: van omvangrijke financiële stukken tot beleid over ganzen. Voor mij is een hoogtepunt toen het ons lukte vrijwel elke partij mee te krijgen met onze motie vreemd 'elke regio telt'. Je merkt dat je met een goed idee en goed overleg kan samenwerken met veel partijen: zowel coalitie als oppositie. Ook in het komende jaar zijn er weer volop kansen om ons hoopvolle geluid te laten horen, van een gezond MKB tot biodiversiteit.

**SAMEN
STERK
VOOR
FRYSLÂN**

ChristenUnie

Fryslân

Jaarverslag 2024

Van de fractievoorzitter

2024 was een bewogen jaar. De dynamiek met een partij met veertien zetels en werken in coalitieverband is nieuw. We zijn dankbaar dat we mogen meedoen aan de coalitie van BBB, FNP en CDA. Het is uiteraard een balans van 'geven en nemen', maar afgelopen jaar hebben we constructief kunnen samenwerken. In de samenwerking met zowel coalitie als oppositie hebben we vaak de verbindende rol mogen spelen.

Vanaf begin 2024 zijn we als fractie gemotiveerd en energiek begonnen aan het nieuwe jaar. Helaas heeft Douwe van Oosten zijn zetel als Statenlid moeten inleveren in maart. Dit heeft de fractie geraakt, we bleven over met één zetel en Douwe werd commissielid. Ook hebben we afgelopen jaar afscheid genomen van onze ervaren fractieondersteuning. Vele jaren hebben Bernita Hakvoort en Anita Vellema de fractie uitstekend gediend op zowel ondersteunend- als beleidsinhoudelijk vlak. We zijn dankbaar voor hun vele jaren van inzet voor de ChristenUnie.

Nu zijn we fractie met twee commissieleden, waaronder Douwe en waarbij ook Meine Jansma zijn bijdrage levert. Daarnaast is ons team met het vertrek van Bernita en Anita versterkt met een nieuwe fractiemedewerker: Thomas Hoekstra, met hem kunt u verder in dit verslag kennis maken. Al met al zijn we als fractie voortvarend en opbouwend aan de slag geweest afgelopen jaar. Ondanks dat de provincie financieel minder te besteden heeft, en er dus minder ruimte is voor nieuw beleid, zijn we tevreden met de resultaten in 2024.

We zijn dankbaar dat we deel uit mogen maken van de nieuwe coalitie. Matthijs de Vries zit namens de ChristenUnie in het college van Gedeputeerde Staten. Het is goed om te zien dat veel van onze speerpunten uit ons verkiezingsprogramma terug zijn te vinden in het coalitieakkoord. Daarnaast is het positief om te zien dat dit akkoord steeds meer handen en voeten krijgt in het afgelopen jaar. Maar vooral spreken we de wens uit om samen met u de schouders eronder te zetten en mogen we ons vertrouwen blijven stellen op de onmisbare zegen van onze hemelse Vader.

Petra Ellens

*Fractievoorzitter
Statenfractie
ChristenUnie
Fryslân*

Veiligheid en Criminele Ondernijning

De ChristenUnie heeft zich het afgelopen jaar gericht op het versterken van Fryslân, met bijzondere aandacht voor veiligheid, economie en duurzaamheid. Een belangrijke uitdaging is de toename van criminele ondernijning in de provincie. Fryslân blijkt aantrekkelijk voor illegale activiteiten, zoals het oneigenlijk gebruik van leegstaande loodsen en criminele praktijken in havens. Deze problemen schaden de veiligheid, integriteit en economie van de provincie.

Hoewel de provincie geen directe bevoegdheden heeft, kan zij via de Commissaris van de Koning bestuurlijke samenwerking stimuleren en toezien op de integriteit van partners. De ChristenUnie heeft daarom schriftelijke vragen gesteld aan het college van Gedeputeerde Staten en een voorstel ingediend om criminele ondernijning expliciet in de beleidsbrief economie te behandelen. Dit voorstel werd met brede steun in de Staten aangenomen, wat het belang onderstreept van een gezamenlijke aanpak.

Economie en Duurzaamheid

Het versterken van de regionale economie blijft een speerpunt. De ChristenUnie pleit voor meer ruimte voor het midden- en kleinbedrijf (mkb) en familiebedrijven, met een focus op circulariteit en duurzaamheid in plaats van louter economische groei. Een inspirerend voorbeeld is camping Tjermelan op Terschelling, waar duurzaamheid en ondernemerschap samenkomen. Lokale initiatieven zoals het 'Dark Sky'-project laten zien hoe betrokkenheid van bedrijven

kan bijdragen aan een betere leefomgeving. Bovendien benadrukt de ChristenUnie in haar bijdragen in de Staten dat innovatie en de kwaliteit van de ruimte cruciaal zijn om de economische veerkracht van Fryslân te vergroten.

De transitie naar een duurzame economie vraagt om investeringen in hernieuwbare energie, klimaatadaptieve maatregelen en ondersteuning van ondernemers die circulaire bedrijfsmodellen ontwikkelen. De provincie heeft hierin een belangrijke faciliterende rol aldus de ChristenUnie.

Elke regio telt!

In de Provinciale Statenvergadering van november heeft de ChristenUnie samen met een brede meerderheid het voorstel 'Elke regio telt' ingediend. Dit initiatief wijst het kabinet op beloften in het regeerakkoord om meer te investeren in de regio's, waaronder Fryslân. Ondanks deze beloften blijft het stil vanuit Den Haag bij dringende verzoeken om investeringen in infrastructuur zoals bruggen en sluizen. Deze infrastructuur is van essentieel belang voor zowel de veiligheid als de economische ontwikkeling van de regio.

De fractievoorzitter bekritiseerde de houding van het kabinet. We zien dat het kabinet vooral veel komt halen in Fryslân, zoals gaswinning, maar weinig komt brengen. Voorbeelden zijn uitstel van de Lelylijn, onduidelijkheid rond het project Kornwerderzand en achterstallig onderhoud van Rijksinfrastructuur. Het voorstel werd vrijwel unaniem in de Staten aangenomen, wat een krachtig signaal meegeeft aan onze

stijgen tot een maximum van 1,2 meter in het jaar 2050. Al deze ontwikkelingen hebben tezamen invloed op het gebied, zo ook voor natuur en landbouw. Derhalve ga ik mij de komende tijd buigen over het Waddengebied.

Ganzenbeleid

Zoals u wellicht weet is er in maart 2024 nieuw ganzenbeleid vastgesteld in de provincie Fryslân. Ook als ChristenUnie hebben we ons hiermee bemoeid. Uiteindelijk is er een compromis gesloten met zowel voor- als nadelen. Toch is er binnen de onmogelijkheden veel bereikt. De keerzijde is dat er voor dit nieuwe ganzenbeleid veel geld is gehaald uit het Natuurpact, om onder andere vraatschade bij boeren te compenseren. Dit geld kan niet meer worden ingezet om nieuwe,

Gedeputeerde Matthijs de Vries richting kabinet. Daarnaast kreeg de ChristenUnie met dit voorstel de nodige media aandacht.

Samenwerking voor de Toekomst

De ChristenUnie blijft zich inzetten voor een provincie waar veiligheid, welzijn en duurzaamheid hand in hand gaan. Samen met inwoners, ondernemers en partners werken we aan een toekomstbestendig Fryslân, zodat de provincie haar kwaliteiten behoudt voor toekomstige generaties.

Petra Ellens

Fractievoorzitter

cruciale natuurgebieden te realiseren.

Natuurbeheerders, boeren en jagers werkten samen in een regiegroep over ganzen, om te komen tot een plan en een advies voor de provincie. Helaas is niet alles wat de regiegroep had bedacht mogelijk, betaalbaar en uitvoerbaar. Dit heeft tot enige discussie geleid in de Staten en uiteindelijk een compromis. Onder andere de vraatschade-compensatie voor boeren blijft op een hoog niveau, waardoor de jaarlijkse kosten van de ganzen hoog zullen blijven, ten koste van het Natuurpact en nieuwe natuur. Hierover is nog niet het laatste gezegd.

Douwe van Oosten

Commissielid

Windenergie

Kort neem ik u mee naar een aantal onderwerpen die zoal de revue passeerden. We beginnen met energie, een lastig onderwerp. Laat ik duidelijk zijn: de ChristenUnie is voor dorps- en erfmolens, mits de landschappelijke inpassing zorgvuldig is en er voldoende lokaal draagvlak is. We zijn echter onderdeel van een coalitie die terughoudend is op dit onderwerp. Het coalitieakkoord biedt niet zoveel mogelijkheden behalve de verruiming voor kleine erfmolens bij recreatieondernemers en loonbedrijven. De oppositie heeft het wat gemakkelijker op dit punt, dan kan je zomaar alles roepen en toch weinig voor elkaar krijgen. Maar ook wij zijn achter de schermen hard bezig te kijken welke ruimte er is, om zo wél wat voor elkaar te krijgen. Het laatste woord is hier nog niet over gesproken.

FPLG

Ook zo'n moeilijk onderwerp. We hebben het hier over het Fries Programma Landelijk Gebied. Een ambitieus plan om in harmonie met boeren en natuurorganisaties de biodiversiteit te beschermen en toch ook effectief boer te kunnen zijn. Hier is ook in onze provincie de afgelopen tijd hard aan gewerkt. Maar u raadt het al, van de gelden die het Rijk hiervoor beschikbaar stelde, bleef door de nieuwe koers van de Rijksoverheid maar een fractie over.

Financiële stukken

Als commissielid heb ik mij vooral bezig gehouden met de financiële stukken, denk aan de kadernota, de begroting en de jaarrekening. Nu de incidentele inkomsten steeds meer opraken, is het zaak om tot een gedegen financieel beleid te komen. Zo hebben we meegewerkt om de VAR (reserves) op een acceptabel niveau te houden en niet zomaar alles uit te geven. Dit is belangrijk om voor de lange termijn een gezonde financiële provincie te houden, zodat ook komende colleges over voldoende financiële middelen kunnen beschikken. Als Christenunie dienen we zo ook naar de lange termijn te kijken.

We moeten ook eerlijk zijn: doordat we op dit moment maar een enkele zetel hebben in de Staten, moeten we binnen de coalitie zien hoe we ook onze eigen doelstellingen, middels het verkiezingsprogramma, kunnen behalen. We kijken dan ook met regelmaat naar de financiële ruimtes die er zijn. Dit vraagt om nauw overleg met de coalitiepartners.

Er ging een streep door het FPLG. Dit stelt ons, maar ook onze gedeputeerde voor grote problemen. De natuur, ook in Friesland wordt armer aan soorten planten, dieren en vogels. Iets waarvoor we als "rentmeesters" een grote verantwoordelijkheid voelen. Ook hierin zullen we steeds creatief proberen zaken te realiseren.

Het Fries

Namens de fractie zit ik in de Staten-commissie Frysk. We vinden het van belang dat deze tweede rijkstaal ook de aandacht krijgt die ze verdient. Er is een breed speelveld waaraan we in deze commissie aandacht geven. Niet alleen in mooie nota's, maar ook bij de uitvoering. Denk daarbij aan het Fries als voertaal bij de kinderopvang, aandacht voor het Fries op scholen, Fries in de rechtspraak, Omrop Fryslân, maar ook de geschiedenis en het geschreven woord. En misschien even direct tot u als lezer: spreek vrijmoedig Fries, het is een deel van onze identiteit. Als CU hebben we met succes ook aangedrongen op ruimte voor dialecten als het Stellingwerfs en het Bildts.

Noordelijk Overleg

Ook dit jaar kwamen we samen als noordelijke CU-fracties van provincies Drenthe, Groningen en Fryslân, om de betrokkenheid naar elkaar toe te tonen. En ook om van elkaar te leren en te onderzoeken waar we samen kunnen

optrekken. De Lelylijn en de Nedersaksen lijn zijn beide spoortrajecten waarbij we elkaar steunen. Maar ook netcongestie, Gaswinning, gasopslag, zoutwinning, enzovoort. Kortom, het is nuttig om de lijntjes kort te houden, waarbij we elkaar kunnen bemoedigen.

Meine Jansma

Commissielid

Douwe van Oosten

Commissielid

Toogdag voor de Wadden

Als commissielid richt ik mij onder andere sterk op de Wadden. Zo was ik 1 juli aanwezig bij de "toogdag voor de Wadden", georganiseerd door het Waddenfonds. Het thema "Niet wachten op hoog water" stond centraal. Hier werd ingegaan op de thema's klimaatverandering en klimaatadaptatie. Onze gedeputeerde Matthijs de Vries benadrukte dat er ook in de toekomst geïnvesteerd moet worden in het Waddengebied. Daarnaast stopt het Waddenfonds in de nabije toekomst. Commissaris van de Koning Arno Brok wil in de toekomst de mogelijkheden verkennen voor een nieuw fonds.

Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor de Waddenzee. Volgens Katja Philippart van de Waddenacademie kan de zeespiegel